

Liší se studenti učitelství od jejich provázejících učitelů v motivaci žáků?

Jméno a příjmení: Martina Komárková

UČO: 469897

Semestr: 3., podzim 2019

Předmět: Výzkum v pedagogické praxi SZ6006

Seminární skupina: SZ6006/04

Vyučující: PhDr. Petr Květon, Ph.D.

Úvod

- **Motivaci** lze obecně definovat jako souhrn činitelů, které podněcují, směřují a udržují chování člověka. Motivace je velmi důležitá v učebním procesu žáka a mnohdy bývá považována za základní podmínku, aby žák úspěšně ukončil školu (Hrabal, 1978; Krejčová, 2009).
- Za jednu z nejdůležitějších osob, která má vliv na školní motivaci žáka je učitel, který by měl vytvořit takové podmínky, které budou mít pozitivní vliv na žákovu motivaci studovat a budou také přispívat k osobnostnímu rozvoji. Pokud by učitel zvolil nesprávný přístup, výsledkem by mohl být odpor k učení a obecně ke vzdělávání (Hrabal, 1978). V případech, kdy učitel činnost žáka vede striktně a nedostavuje se potřebná volnost, klesá motivace i zájem se učit.
- Důležité je také žáky motivovat například **úkoly**, které by měly být zajímavé, proměnlivé a jejichž význam by měl být žákům vysvětlen, čímž přispějí k podpoření motivace a následnému zvládnutí úkolu.
- Rovněž je důležité **hodnocení učitelem**, kdy učitel vyzdvihne individuální pokrok a snahu žáka, což zvyšuje motivaci plně si osvojit a pochopit daný problém a také zvyšuje žákovu sebehodnocení (Ames, 1992).
- Ve studii (Krejčová, 2009) bylo zjištěno, že žáci preferují učitele, který k nim má kladný vztah, ve smyslu klidného jednání a také se dokáže s žáky zasmát či je podpořit.
- **Výzkumné otázky:**

- Liší se praktikanti od jejich provázejících učitelů v motivaci žáků?

- Souvisí motivace provázejícího učitele s motivací praktikanta vůči žákům?

Metodologie

- Sběr dat proběhl formou dotazníku. Participanty tvořili studenti 1. ročníku magisterského studia (praktikanti) a jejich provázející učitelé ZŠ (učitelé). Vyhodnocení proběhlo pomocí programů Microsoft Excel a SPSS.
- 1. část dotazníku byla zaměřena na práci se třídou. Participanti hodnotili svůj osobní přístup k výuce, na škále od 1 do 6 (1= naprosto nesouhlasím; 6= naprosto souhlasím). Z těchto otázek jsem vybrala 13, týkajících se motivace. Některé otázky byly položeny tak, že vyšší hodnocení souviselo s potlačením motivace žáků a proto tyto hodnoty byly reverzně překódovány (6=1;5=2;...).

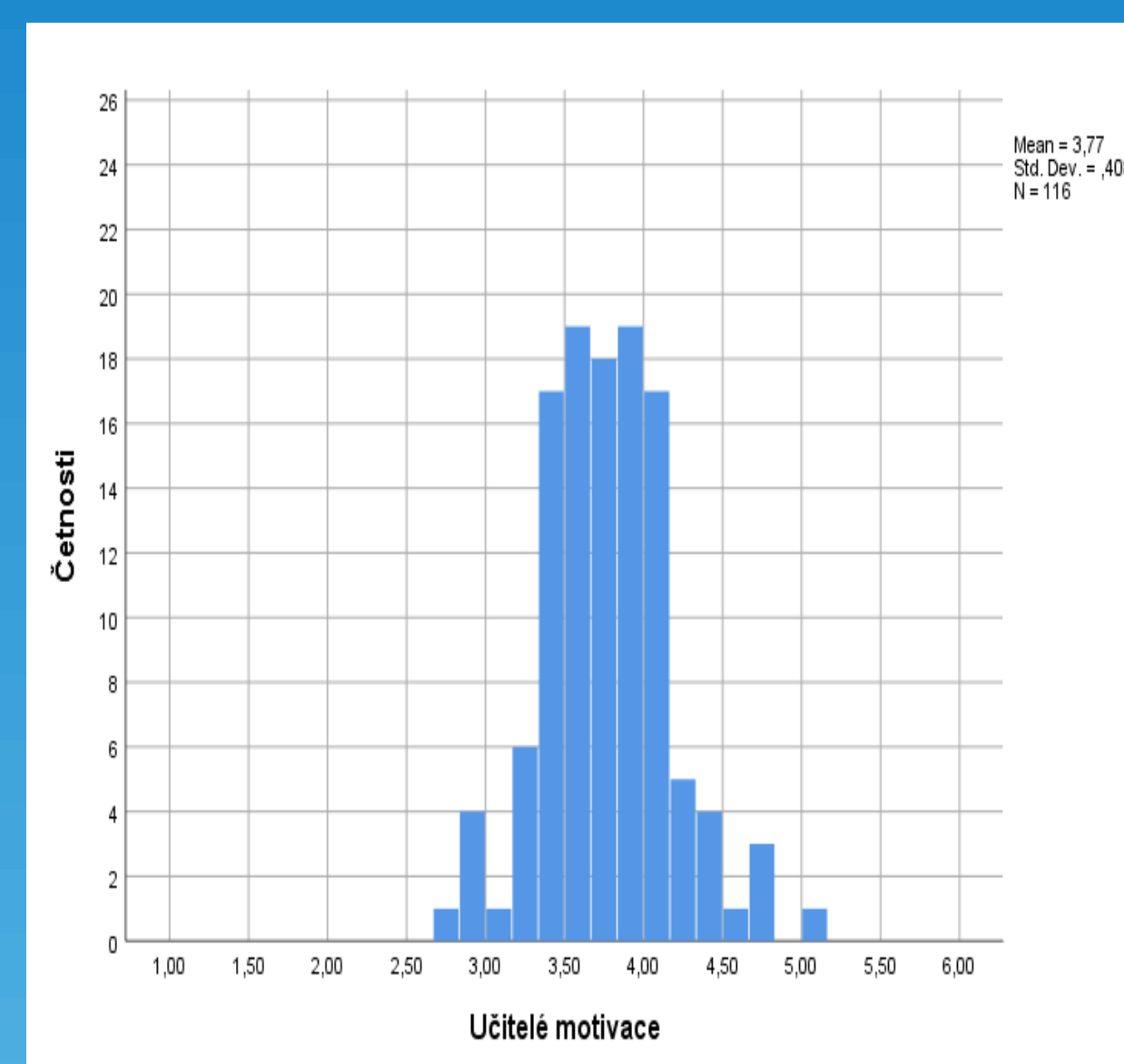
Výsledky

- Data byla sesbírána od 146 praktikantů a jejich provázejících učitelů. Do analýzy byly zaraženy pouze dvojice, kde učitel i praktikant, odpověděli alespoň na 11 otázek ze 13. Celkem bylo tedy do analýzy zaraženo 116 praktikantů (101 žen) a 116 učitelů (95 žen).
- Hladinu statistické významnosti jsem stanovila $p < 0,05$.

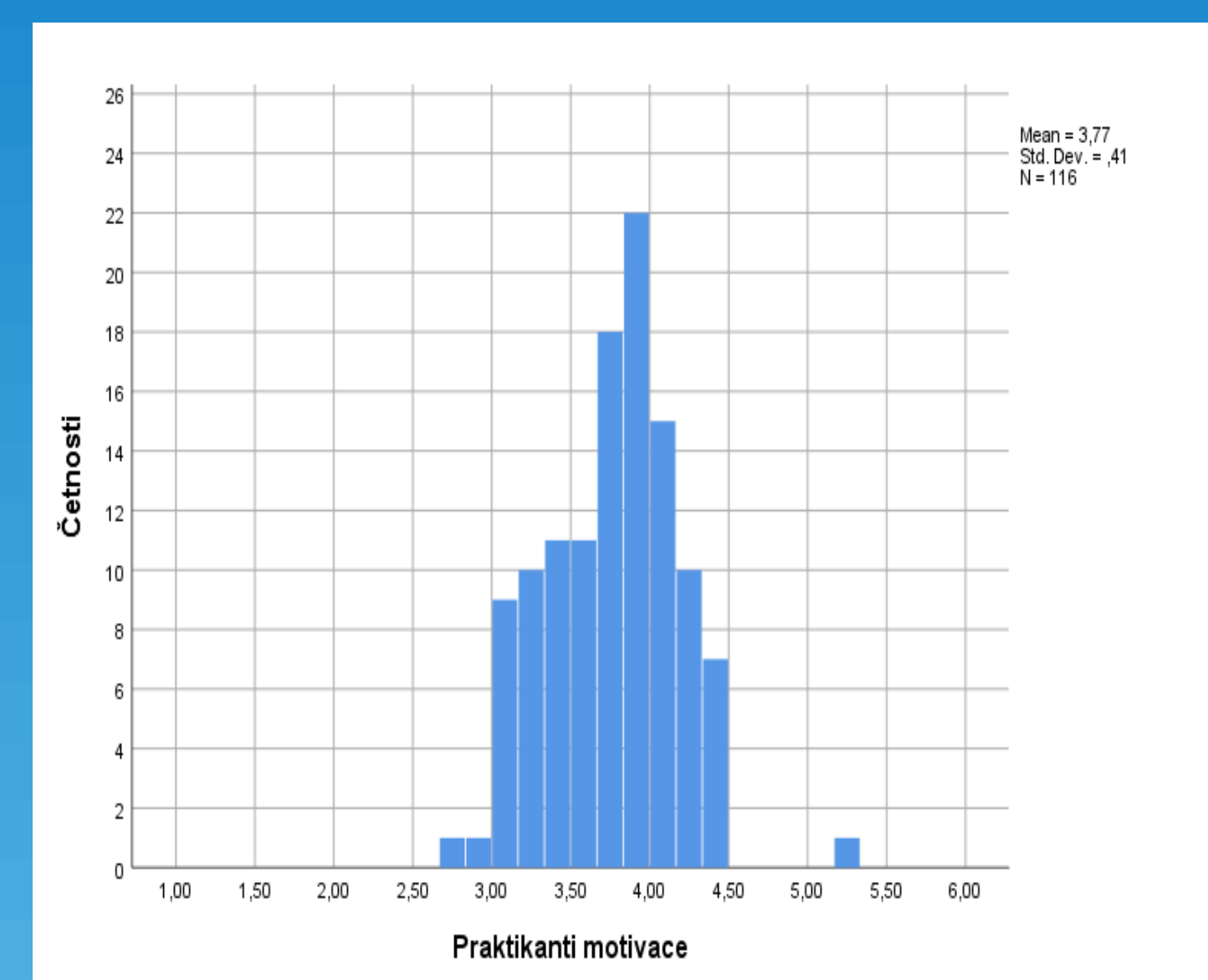
Tabulka č.1: Pohlaví participantů

	Muži	Ženy	Neuvedeno
Praktikanti	14	101	1
Učitelé	20	95	1

Graf č.1: Motivace-učitelé

Graf č.2: Motivace-praktikanti

- Pro srovnání průměrů, jak moc přispívají učitelé nebo praktikanti ke zvýšení motivace u žáků, jsem použila t-test pro závislé výběry. Na základě mých výsledků jsem nenalezla statisticky významné rozdíly mezi učiteli ($M = 3,774$; $SD = 0,41$) a praktikanty ($M = 3,772$; $SD = 0,41$), $t(115) = -0,035$; $p = 0,972$).

Tabulka č. 2: T-test pro dva závislé výběry

	M	SD	Std. Error Mean	95% CI		t	df	P
				Lower	Upper			
Rozdíl průměrů	-0,002	0,502	0,047	-0,094	0,091	-0,035	115	0,972

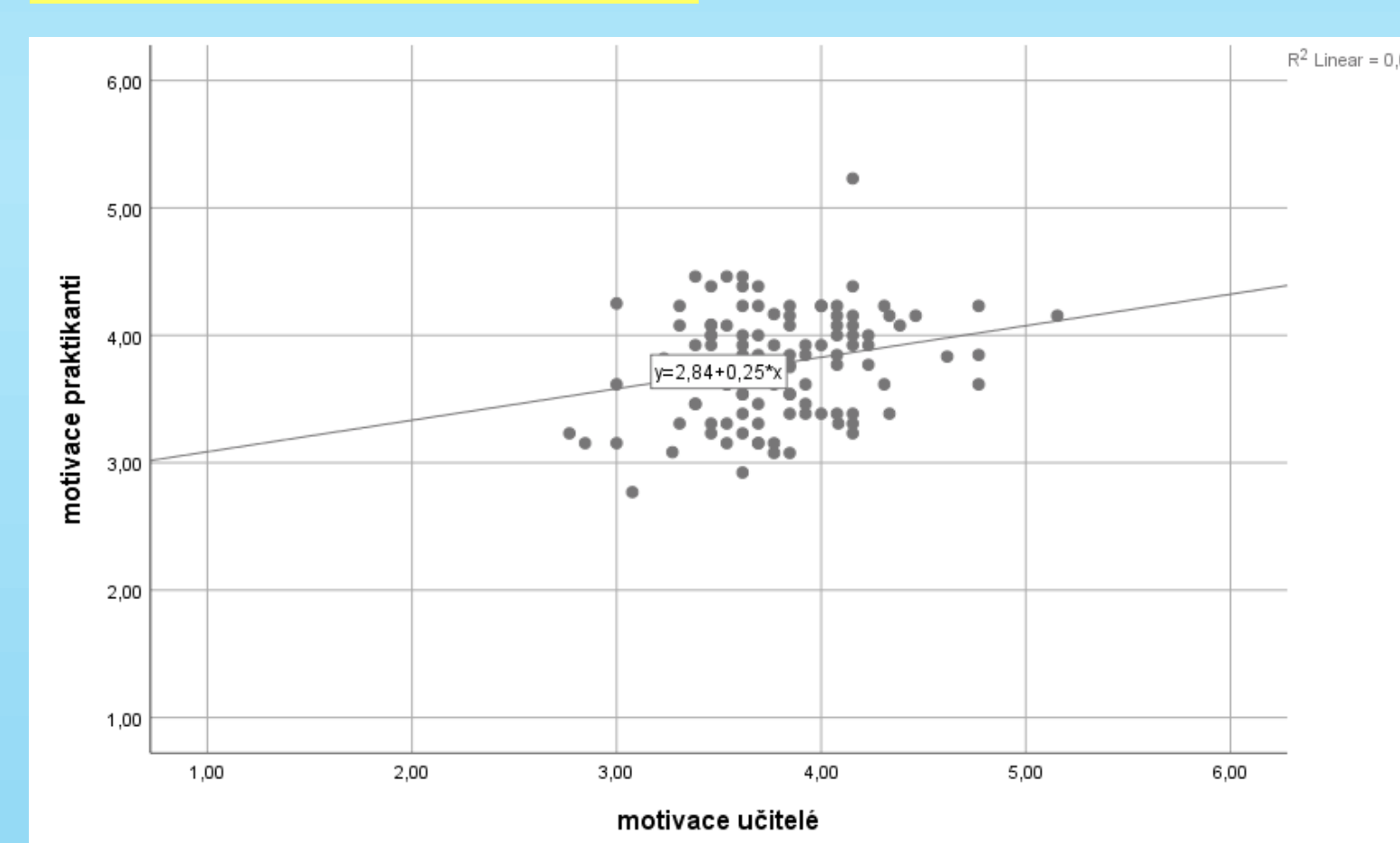
- Jelikož průměry učitelů a jejich praktikantů byly téměř totožné, nabízí se otázka, zdali to jak praktikanti ovlivňují motivaci žáků, nesouvisí s tím, jak žáky motivuje učitel. Z provedené korelace vyplývá ($r = 0,246$; $p < 0,01$), že vyšší motivace ze strany učitele by měla souviset s vyšší motivací ze strany praktikanta.

Tabulka č.3: Korelace motivace

	Učitelé	Praktikanti
Učitelé	1	,246**
Praktikanti	,246**	1

- Pro zjištění tohoto vztahu jsem použila **lineární regresi**.

Graf č.3: Bodový graf

Tabulka č.4: Výsledky lineární regrese

	R	R Square	Adjusted R Square
1	,246*	0,060	0,052

	B	SE	β	p
(Constant)	2,84	0,35		0,00
Učitelé	0,25	0,09	0,25	0,01

Diskuze

- Na základě srovnání průměrů se zdá, že mezi učiteli a jejich praktikanty není téměř žádný rozdíl, co se týče motivace žáků ke studiu, je tedy možné, že to, jak budoucí učitelé motivují své žáky, je něco, co se učí a co přejímají od svých provázejících učitelů. Na základě lineární regrese bylo zjištěno, že čím více učitel žáky motivuje, tím více je bude motivovat také praktikant, konkrétně zvýší-li se motivace učitele o jeden bod, zvýší se motivace praktikanta o 0,25 bodu. Motivace žáků učitelem vysvětluje 6% rozptylu závislé proměnné (motivace žáků praktikantem).

Závěr

- Výzkum ukázal, že je velmi důležité, jakého provázejícího učitele praktikant dostane, neboť to může mít poměrně značný vliv na to, jak bude sám praktikant motivovat žáky ke studiu. Je zapotřebí zmínit některá omezení našeho výzkumu. Jedním z nich je například subjektivní hodnocení učitelů a praktikantů, kteří posuzovali sami sebe a výsledky tedy mohou být zkreslené.

Použitá literatura

Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, Structures, and Student Motivation. *Journal of Educational Psychology*, 84(3), 261-271.

Hrabal, V. (1978). Příspěvek k rozboru motivace školního výkonu žáka z hlediska pedagogické psychologie. *Pedagogika*, 2, 195-209.

Krejčová, L. (2009). Význam učitelů a školního prostředí pro motivaci dospívajících při studiu ve středních školách. *Studia paedagogica*, 14(2), 85-106.